USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marty Havlové a soudců Mgr. Jiřího Novotného a JUDr. Hany Zemanové v právní věci

žalobce: [redacted], narozený dne [redacted], IČO [redacted]
sídlem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Jaroslavem Vovsíkem
sídlem Malá 6, 301 00 Plzeň

proti
žalovanému: **Myslivecký spolek Dřevec Hliny, z.s.**, IČO 01917781
sídlem Hodyně 32, 331 44 Kožlany
zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Fialou
sídlem Kovářská 1253/4, 301 00 Plzeň

o zaplacení částky 27 166 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobce a žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 8. 1. 2020, č. j. 7C 389/2017-195,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ruší a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 27 166 Kč s přísl. jako náhrady škody, kterou mu způsobila v honitbě žalovaného zvěř na dosud nesklizeném hrachu na části pozemku parc. č. [redacted] o výměře 1,54 ha v k. ú. [redacted].
2. Soud prvního stupně nejprve posuzoval, zda žalobce dodržel prekluzivní lhůty pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené zvěří podle ust. § 55 zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Vyšel ze zjištění, že žalobce nárok na náhradu škody u žalovaného uplatnil a vyčíslil v souladu s ust. § 55 odst. 1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve lhůtě 20-ti dnů ode dne, kdy měla škoda vzniknout, a to přípisem z 23. 7. 2017. Žalovaný žalobci škodu ve lhůtě 60-ti dnů dle ust. § 55 odst. 3 téhož zákona neuhradil, ani s žalovaným neuzavřel písemnou dohodu o náhradě škody. Žalobce proto nárok na náhradu škody uplatnil žalobou, přičemž dodržel také tříměsíční lhůtu k podání žaloby dle ust. § 55 odst. 3 zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti.
3. Ve věci samé pak soud prvního stupně provedl rozsáhlé dokazování. Vyslechl žalobce jako účastníka řízení, řadu svědků navržených oběma stranami ([redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted], [redacted]), provedl důkaz fotografiemi předloženými žalobcem z místa, kde ke škodě došlo, a konečně znaleckým posudkem ustanoveného soudního znalce Ing. Jiřího Kožmína z oboru ekonomika - ceny a odhady pozemků a porostů, zemědělství - výroba rostlinná, ochrana a výživa rostlin, půdoznalectví.
4. Na podkladě provedených důkazů vzal za prokázané, že v okolí pozemku, na kterém mělo dojít

ke vzniku škody, se pohybuje značné množství zvěře, zejména dančí. Svědkové popsali, že se jedná o početné stádo, což bylo potvrzeno také fotografiemi předloženými žalobcem. Bez ohledu na uvedené však soud prvního stupně vyšel především ze znaleckého posudku ustanoveného soudního znalce Ing. Jiřího Kožmína a konstatoval, že se tímto posudkem nepodařilo prokázat, že by v rozhodném období zvěř způsobila poškození porostu alespoň z části. Především s ohledem na závěry předmětného znaleckého posudku pak soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce ve věci neunesl důkazní břemeno a neprokázal, že poškození porostu hrachu způsobila v rozhodném období alespoň z části zvěř. Žalobci vytkl, že daný stav sám zavinil tím, že nezajistil ohledání porostu soudním znalcem bezprostředně po vzniku škody, nýbrž pořídil jen nedostatečně průkaznou fotodokumentaci, na jejímž základě nemohl znalec bezpečně posoudit, zda poškození porostu způsobila zvěř a zda se tak stalo alespoň z části v rozhodném období. Vzhledem k uvedenému soud prvního stupně žalobu zamítl co do základu, aniž by stanovil výši škody (případně postupem podle ust. § 136 o. s. ř.).

5. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky pak soud prvního stupně rozhodl tak, že nárok na jejich náhradu žádnému z účastníků nepřiznal. K odůvodnění uvedl, že se žalobce s ohledem na množství zvěře, které se v honitbě pohybuje, a škodu, kterou zde zvěř působí, mohl právem domnívat, že bude ve sporu úspěšný. Pokud se pak ocitl v důkazní nouzi, stalo se tak mimo jiné proto, že mu žalovaný neposkytl potřebnou součinnost a s žalobcem dostatečně nespolupracoval. Uvedené souvislosti posoudil jako okolnosti hodné zvláštního zřetele odůvodňující aplikaci ust. § 150 o. s. ř.

6. Rozsudek soudu prvního stupně napadl žalobce včasným odvoláním. Namítal, že ze znaleckého posudku Ing. Jiřího Kožmína vyplývá, že škoda byla způsobena vlivem zvěře i jinými vlivy, a to jak před rozhodným obdobím, tak i během rozhodného období. Požadoval, aby za dané situace odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně změnil a žalobě alespoň z části vyhověl. Argumentoval objektivní odpovědností žalovaného za škodu způsobenou zvěří, výši náhrady škody navrhoval stanovit na základě úvahy soudu dle ust. § 136 o. s. ř.

7. Žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobce hodnotil rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné a zákonné. Namítal, že za situace, kdy existuje zásadní pochybnost, zda zvěř způsobila na porostu hrachu v rozhodném období škodu, nemohl soud prvního stupně žalobcovu nároku vyhovět, a to ani z části při aplikaci ust. § 136 o. s. ř. Podle žalovaného žalobce neunesl důkazní břemeno a jeho žaloba není oprávněná. Navrhoval potvrzení napadeného rozhodnutí.

8. Žalovaný napadl rozsudek soudu prvního stupně rovněž odvoláním, a to ve výroku II o nákladech řízení. Nesouhlasil s aplikací ust. § 150 o. s. ř. a namítal, že závěr soudu prvního stupně, že se měl žalovaný „očividně vyhnout“ spolupráci s žalobcem při uplatnění jeho nároku na náhradu škody, není správný. Vysvětlil, že prvotní uplatnění nároku žalobcem z 23. 7. 2017 převzala matka předsedy žalovaného, která ji žalovanému nepředala. Ani pokud by však žalovaný uplatnění nároku žalobce z 23. 7. 2017 převzal, nemohl by být spor mezi účastníky narovnán mimosoudně pro nedostatek důkazů a zjevnou nepravdivost některých žalobcových tvrzení (zejména o výši výnosu). Žalovaný by v soudním řízení argumentoval stejně. Dále namítal, že žalobce podal žalobu takřka pět měsíců po odeslání uplatnění nároku na náhradu škody, přičemž za celou tuto dobu žalovaného jedinkrát nekontaktoval. Žalovaný si nebyl hrozícího sporu vědom, neměl tedy důvod s žalobcem jednat. Pokud pak soud prvního stupně dále odůvodnil nepřiznání práv na náhradu nákladů řízení úspěšnému žalovanému „s ohledem na množství zvěře, které se v honitbě pohybuje“, pak dle žalovaného takové odůvodnění nedává žádný smysl. Podle žalovaného vyvolal žalobce svévolně zbytečný spor, v němž se musel žalovaný za využití dostupných právních prostředků bránit, a proto by mu měl soud náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů přiznat.

9. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 212, 212a o. s. ř.) a aniž by za podmínek ust. 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř. nařizoval jednání, dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné. Protože pak rozhodl o kasaci napadeného rozhodnutí, zrušil také

výrok II o nákladech řízení dotčený odvoláním žalovaného.

10. Soud prvního stupně vycházel z ust. § 52 odst. 1 písm. b) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, podle něhož je uživatel honitby povinen hradit škodu, kterou v honitbě způsobila zvěř na dosud nesklizených polních plodinách. Správně posoudil aktivní legitimaci žalobce ve vztahu k uplatněnému nároku na náhradu škody, kdy žalobce je uživatelem pozemku parc. č. [redacted] v k. ú. [redacted], který se nacházejí v honitbě, jejímž uživatelem je žalovaný, přičemž na tomto pozemku mělo dojít působením zvěře ke škodě na dosud nesklizené polní plodině (hrachu). Žalobu zamítl s odůvodněním, že žalobce neprokázal, že mu zvěř v rozhodném období způsobila poškození porostu, tj. neprokázal základ uplatněného nároku, a proto nebylo možné stanovit výši nároku, a to ani za použití ust. § 136 o. s. ř.. Odkázal především na závěry znaleckého posudku ustanoveného soudního znalce Ing. Jiřího Kožmína. Podle soudu prvního stupně znalecký posudek ustanoveného soudního znalce neprokazuje, „že by v rozhodném období zvěř způsobila poškození porostu alespoň z části".

11. Odvolací soud musí označit za nepřezkoumatelný nejprve závěr soudu prvního stupně o tom, jaké období lze v daném případě pokládat za rozhodné období ve smyslu ust. § 55 odst. 1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Soud prvního stupně vymezil rozhodné období časovým intervalem od 15. 7. 2017 do 23. 7. 2017. S takovým vymezením rozhodného období se však odvolací soud v řešeném případě nemůže bez dalšího ztotožnit. Rozhodné období pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené zvěří na dosud nesklizených polních plodinách v honitbě vymezuje ust. § 55 odst. 1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, jako období 20-ti dnů ode dne, kdy škoda vznikla. V prekluzivní lhůtě 20-ti dnů od vzniku škody musí žalobce svůj nárok na náhradu škody uplatnit u uživatele honitby, jinak nárok zaniká.

12. Vznikem škody se rozumí škodní událost, tedy každé jednotlivé škodlivé působení zvěře na zemědělském pozemku, resp. polních plodinách, od níž počíná běžet lhůta k uplatnění nároku u uživatele honitby podle ust. § 55 odst. 1 zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti (NS sp. zn. 25 Cdo 719/2008 ze dne 23. 4. 2009). Žalobce uplatnil nárok na náhradu škody v oznámení žalovanému z 23. 7. 2017. V předmětném oznámení uvedl, že „k poškození hrachu setého začalo docházet na počátku měsíce července, k masivnímu poškození ale došlo ve druhé polovině tohoto měsíce, cca od 15. 7. 2017 až doposud". Za rozhodné období podle ust. §55 odst. 1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, může být v řešeném případě pokládáno pouze období 20-ti dnů předcházejících doručení oznámení žalobce z 23. 7. 2017 žalovanému. Soud prvního stupně však datum, kdy bylo žalovanému uplatnění nároku dopisem z 23. 7. 2017 doručeno, nezjišťoval. Lhůta pro uplatnění nároku dle ust. §55 odst. 1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, představuje lhůtu hmotněprávní, tj. nejpozději v poslední den lhůty musí být uplatnění nároku na náhradu škody uživateli honitby zpřístupněno, a to buď doručením, nebo jiným způsobem, který mu umožní se s obsahem uplatnění seznámit (zda tato možnost byla uživatelem honitby využita, není rozhodné). Žalovaný sice potvrdil, že mu zásilka doručena byla, neuvedl však kdy. Protože v daném případě zjištění data, kdy se zásilka obsahující oznámení žalobce z 23. 7. 2017 dostala do dispoziční sféry žalovaného, představuje skutečnost, která je podle obsahu spisu potřebná ke zjištění skutkového stavu, měl soud prvního stupně i bez návrhu stran zjistit datum doručení předmětné zásilky žalovanému např. dotazem na Českou poštu. Rozhodně však měl ve vztahu k uvedené skutečnosti žalobce poučit o břemenu tvrzení a důkazním (ust. § 118a odst. 1, 3 o. s. ř.). Pokud pak žalobce v oznámení z 23. 7. 2017 uvedl, že mu škoda měla vzniknout „na počátku měsíce července, k masivnímu poškození ale došlo ve druhé polovině tohoto měsíce, cca od 15. 7. 2017 až doposud", není správné, že soud prvního stupně bez dalšího sám vymezil rozhodné období jako období od 15. 7. 2017 do 23. 7. 2017. Žalobce sám v řízení před soudem prvního stupně vymezoval rozhodné období nejen jako období od 15. 7. 2017 do 23. 7. 2017, ale současně také jako období od 4. 7. 2017 do 23. 7. 2017. Soud prvního stupně měl žalobce poučit podle ust. § 118 a odst. 1, 3 o. s. ř., aby tvrdil, kdy konkrétně v intervalu od počátku měsíce července mu měla zvěř škodu na plodině, kterou uplatnil oznámením z 23. 7. 2017, způsobit. Řádné vymezení rozhodného období je nezbytné nejen pro posouzení, zda žalobce

dodržel prekluzivní lhůty při uplatnění svého nároku dle ust. § 55 zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, nýbrž představuje také východisko pro vymezení relevantního časového období, jehož se má týkat dokazování o škodlivém působení zvěře na zemědělském pozemku, o jehož odškodnění se v řízení jedná.

13. Skutečnost, že škodlivé působení zvěře je obtížně dokumentovatelné, po delší době prakticky nezjistitelné a zemědělské plodiny jsou na poli vystaveny působení mnoha dalších potenciálně škodlivých činitelů (např. počasí), představuje jisté specifikum nároku na náhradu škody způsobené zvěří u uživatele honitby ve smyslu ust. § 52 a násl. zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Se soudem prvního stupně lze souhlasit potud, že vlastník (v daném případě uživatel) obhospodařující zemědělský pozemek má stav pěstovaných plodin průběžně sledovat (Pl. ÚS 34/03) a vyžaduje se od něj, aby v relativně krátké prekluzívní lhůtě odpovědnou osobu na vzniklou škodu a svůj zájem požadovat její náhradu upozornil. Vzhledem k objektivní odpovědnosti uživatele honitby však zákonodárce předpokládá také určitou míru součinnosti na straně uživatele honitby, tj. že bude po sdělení o vzniklé škodě spolupracovat s žalobcem a zjišťovat situaci na místě tak, aby mezi poškozeným a uživatelem honitby byly eliminovány rozpory o původu a rozsahu škody. Pokud v řešeném případě žalobce s odstupem času obtížně prokazuje původ a rozsah škody, jedná se nesporně o důsledek toho, že mu žalovaný od počátku neposkytl jakoukoliv součinnost a nedostavil se ani v jednom termínu, který mu žalobce v dopise z 23. 7. 2017 nabízel, k ohledání místa, kde ke škodě došlo. Žalovaný nečiní sporným, že mu žalobce oznámení o vzniklé škodě z 23. 7. 2017 obsahující výzvu, aby se dostavil na místo ke zjištění škody, do sféry jeho dispozice doručil. Pokud se pak žalovaný z důvodu překážky na jeho straně, (protože mu ho matka předsedy nepředala), s jeho obsahem neseznámil, nemůže jít tato skutečnost k tíži žalobce.

14. Odvolací soud se seznámil s obsahem znaleckého posudku soudního znalce Ing. Jiřího Kožmína, jak je založen ve spise včetně protokolu o výpovědi znalce před soudem prvního stupně a dospěl k závěru, že kategorický závěr soudu prvního stupně, že dotčený posudek z důvodu, že východiskem jeho zpracování byla jen nedostatečná fotodokumentace doložená ke škodě žalovaným, neprokazuje, že byla žalobci na plodině hrachu v rozhodném období škoda způsobena alespoň z části zvěří, obsahu posudku, v kontextu následné výpovědi znalce před soudem, neodpovídá.

15. Znalec v posudku uvádí, že k poškození porostu hrachu došlo z převážné části výrazně dříve než v tzv. rozhodném období, a to podle odhadu znalce zhruba ze dvou třetin, současně však znalec připouští, že z jedné třetiny došlo k poškození porostu v rozhodném období. Na str. 22 pod bodem 2. 3. 6. pak znalec uvádí, že nelze osvědčit, že byl v rozhodném období porost hrachu poškozen (pouze) zvěří. Za rozhodné období označuje znalec podle zadání soudu období od 15. 7. do 23. 7. 2017.

16. Pokud znalec uvádí, že nelze osvědčit, že byl v rozhodném období porost hrachu poškozen (pouze) zvěří, pak ve své podstatě připouští, že porost zčásti v rozhodném období poškozen zvěří byl, což je konečně patrné i z fotodokumentace doložené žalobcem a výpovědi jím navržených svědků.

17. Odpovědnost uživatele honitby k náhradě škody způsobené zvěří je podle zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, koncipována jako objektivní odpovědnost, v důsledku čehož je uživatel honitby povinen nahradit vzniklou škodu bez ohledu na své zavinění. Bylo-li v daném případě prokázáno (a to i jinými důkazy než znaleckým posudkem), že škoda na plodinách působením zvěře alespoň zčásti v rozhodném období vznikla, nelze nárok na náhradu škody nepřiznat jen proto, že přesné zjištění rozsahu škody je obtížné nebo nemožné (srov. § 136 o. s. ř.). Takový postup by nebyl souladný s konstantní judikaturou Nejvyššího soudu (sp. zn. 25 Cdo 346/2012 z 28. 3. 2013).

18. Z vyložených důvodů, tedy proto, že soud prvního stupně předně řádně nevymezil rozhodné období, za něž žalobce uplatňuje nárok na náhradu škody způsobené zvěří podle ust. § 55 odst.

1 písm. a) zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, a dále protože odvolací soud pokládá na rozdíl od soudu prvního stupně na základě znaleckého posudku Ing. Jiřího Kožmína za prokázanou skutečnost, že škoda na plodině hrachu vznikla žalobci zčásti také působením zvěře, a to bezprostředně před uplatnění nároku žalobce na náhradu škody u žalovaného dopisem z 23. 7. 2017, tedy v období, které jistě bude do tzv. rozhodného období spadat, nezbylo odvolacímu soudu, než za podmínek ust. § 219a o. s. ř. napadené rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

19. V dalším průběhu řízení soud prvního stupně ve věci samé především postaví najisto (např. již zmíněným dotazem na Českou poštu), kdy byl dopis žalobce z 23. 7. 2017 žalovanému doručen, vyzve žalobce podle ust. § 118a odst. 1,3 o. s. ř. k upřesnění jeho tvrzení, za jaké konkrétní období nárok na náhradu škody způsobené zvěří uplatňuje, resp. kdy mělo ke škodě, jejíž náhrady se domáhá, přesně dojít. Zjistí, zda na uvedené rozhodné období dopadají závěry znaleckého posudku soudního znalce Ing. Jiřího Kožmína, případně vyžádá doplnění posudku i ve vztahu k dalšímu období, bude-li to potřebné, a následně, přestože přesné zjištění rozsahu škody způsobené zvěří v rozhodném období bude nepochybně obtížné, možná nemožné, určí výši nároku žalobce podle své úvahy, jak předpokládá ust. § 136 o. s. ř..

20. Protože odvolací soud rozhodl o kasaci napadeného rozhodnutí, zrušil také výrok II o nákladech řízení dotčený odvoláním žalovaného. S rozhodnutím soudu prvního stupně o nákladech řízení podle ust. § 150 o. s. ř. se ovšem jinak odvolací soud plně ztotožňuje, neboť rovněž pokládá postoj žalovaného před zahájením řízení, kdy žalobci neposkytl součinnost a nedostavil se v žádném z jím uváděných termínů na místo za účelem společného zjištění původu a rozsahu škody, (byť z překážky jím nezaviněné, pokud mu matka předsedy oznámení škody zaslané žalobcem nepředala), za okolnost hodnou zvláštního zřetele, neboť tím žalovaný žalobci značně ztížil uplatnění jeho nároku na náhradu škody.

21. V konečném rozhodnutí ve věci samé soud prvního stupně rozhodně také o nákladech tohoto odvolacího řízení (ust. § 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Plzeň 30. dubna 2020

JUDr. Marta Havlová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Lamková.